

ROVBLADET

December
Nr 4 / 1984

20

Medlemsblad från HEDESUNDA HEMBYGDSFÖRENING

I LÖVÅSENS MISSIONSHUS

Omkring 1920 togs detta foto av Erik Berg, Ljungbo.

Ungdomsföreningen hade anordnat en fest, till vilken äldre personer inbjudits.

Bakre raden: Stina Löf, Frida Borg, Frida Kvist, Brita Löf, Lina Krlsson, Anna Forsström, Karin Uggla, Ester Karlsson, Elin Forslund och Lina Ekman.

Raden framför: Johan Östblom, Frida Östblom, Axel Fröjd, Jonas Andersson, Anders Nöjd, Johan Carlsson, Olle Berg, Amandus Sundström, Erik Blomqvist, Naemi Blomqvist och Erik Björk.

Sittande vid bordet: Johan Persson, Olof Östling, Johan Hällström, Jonas Forsström, Per Persson och Lars Björk.

ETT GENI AV GUDS NÅDE

I Gisselbo, Vannersjö fanns en gård, som kallades O-Nirs. Den är numera riven och flyttad till annan plats. Där bodde Olof Andersson-Englund, född den 16 maj 1831, avliden den 7 april 1910, samt hans hustru Anna Larsdotter, född den 5 februari 1844, som avled år 1935 91 år gammal.

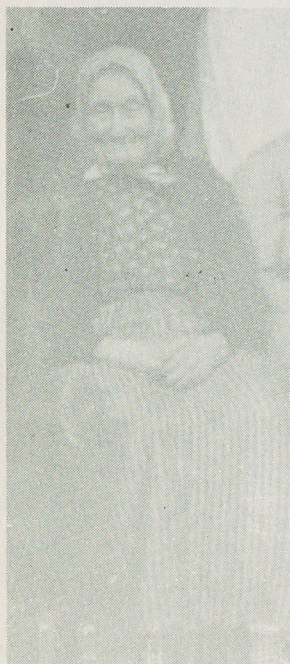
Anna Larsdotter, vanligen kallad O-Nirs mor, och Olof Andersson hade tidigare varit gifta på var sitt håll, men deras äkta hälfter hade avlidit i unga år. Bägge äktenskapen var barnlösa. Olof och Anna hamnade i Vannersjö, där de träffades, och förenade sina vidare öden. Som makarna Olof och Anna ej hade några egna

barn, tänkte O-Nirs mor, att de kunde ta ett fosterbarn. Hon framförde tanken till maken, men det ville han inte höra talas om. Men han grubblade ändå på saken och efter någon tid nämnde han till maken: "Det blir ju Du som får sköta ungen och Du får göra som Du vill. Men en sak tycker jag - det skall vara en pojk."

O-Nirs mor rustade i ordning matsäck för färd till stan och Olof gjorde i ordning "schäsen" för den långa vandringen.

Så startade hon den 5,5 mil långa färden till Gävle, tog med det nödvändigaste för barnungen. Hon tog god tid på sig att syna barnen, försökte språka med dem och bestämde sig till slut för en pojke i 3-4-årsåldern.

Det visade sig snart att pojken hon hämtat var rätt så besvärlig och tröttsam. Mor Anna orkade inte med honom och pojken hittade på besvärligheter i det oändliga. Olof tyckte detsamma: "Ungen

O-Nirs mor

är odräglig, Du får lämna tillbaka honom." Hon tyckte det var retfullt när hon gjort så mycket besvär, men var så illa tvungen.

Hon ordnade för ännu en resa till stan och Olof sa: "Skall Du prompt ha ett fosterbarn, så se till att det är en lugn och snäll pojk, annars får det vara," Hon synade samtliga barn flera gånger. Till slut fäste hon sig vid en 3-årig pojke som verkade stilla och ordentlig. Han hette Gustaf och hon frågade honom, om han ville följa med till Hedesunda och det ville han gärna.

Hon ordnade för hemfärden, fick rasta och vila många gånger. Pojken var duktig att gå och höll i ena schäshandtaget, så han behövde inte åka så mycket. Så småningom kom de hem till Vinnersjö.

Detta hände under sommaren 1881. Pojken namn var Gustaf Engelbert Bjurström, född den 16 mars 1878. Han bodde i Hedesunda och han blev Hedesunda trogen under hela sitt liv.

Gustaf började skolan, där han var bland de duktigaste eleverna, hade lätt i alla ämnen. Han berättade om en episod, som hände innan han började skolan. Det skulle bli husförhör i Vinnersjö, något som många bävade för på den tiden. Lillie Gustaf fick även följa med. Kyrkoherde Rydberg, som ledde husförhøret, hade hört talas om den begåvade pojken. Rydberg frågade pojken, om han ville komma fram till prästen, så han fick titta närmare på honom. Gustaf gick fram till kyrkoherden, som frågade: "Vad heter du?" - "Jag heter Gustaf!" - "Hur gammal är du?" - "Jag är fem år," svarade pojken. - "Kan du läsa?" - "Något," svarade Gustaf. Prästen frågade, om han ville sitta hos honom en stund och lyfte upp honom i sitt knä. Han slog upp Bibeln och frågade, om han ville läsa en vers, som prästen slagit upp. Gustaf läste bibelversen högt och tydligt och alla närvarande blev högst förvånade över pojkens läskunnighet.

Ären gingo. Gustaf började skolan, som han gick ut med bra betyg. Särskilt gillade han teckning. Som alla ungdomar var Gustaf också med på en del äventyr. Han berättade för mig om en vådlig episod, som han och några kamrater var med om. En varm sommarkdag gick de till Bysjön för att bada. På hemvägen gick de över ett gungfly i närheten av sjön. Där fanns det hål och öppningar med klart vatten i. Gustaf stannade vid ett av hålen och tittade ned i vattnet. Han fick ett infall att undersöka det litet närmare, klädde av sig och dök ner i hålet. Det var djupt till botten och han måste upp igen för att få luft, men han hittade ingen öppning i taket. Han simmade, men kände bara tak överallt. Kamraterna blev ängsliga och började plaska om i vattnet i hålet. Detta gjorde att han simmade däråt och kamraterna kunde hjälpa upp honom. Han var mera död än levande där han låg och hämtade sig. Han nämnde, att det var det hemskaste han varit med om.

Efter skolans avslutande var det dags för allvarsammare saker. Han hjälpte till med varjehanda hos bönderna i Vinnersjö. Eftersom han håg låg åt träbranschen började han med snickeri. År 1907 flyttade han fram till samhället och började vid Larssons Snickerifabrik, där det tillverkades möbler av olika typer. År 1908 bildades Hedesunda Industri AB, som byggde till snickerifabrik och kvarn, tidigare drevs där endast sågverksrörelse. Efter att ha arbetat några år hos A. Larssons

snickeri började han vid Industribolaget i Ölbo, där han arbetade till större delen med trä svarver. Sedermera utförde han alla skärningsarbeten vid fabriken - det skulle vara utkrusning på alla finare arbeten på den tiden - för övrigt arbetade han med vad som helst på fabriken.

Medan han ännu bodde kvar i Gisselbo kom ofta släktingar till en granne till O-Nirs, däribland en flicka, som hette Anna. Gustaf och hon träffades, när hon hälsade på släkten i Gisselbo. De fattade tycke för varandra och träffades allt oftare. Det var till hennes hem Gustaf flyttade, när han bröt upp från Vinnarsjö. På den tiden var det brukligt att ha kossorna i fäbon och Back-Anna jämte flera stintor var varje sommar vid Bäcka fäbon. Som det ej var långt till Bäcka fäbon, blev Gustaf en ofta sedd gäst där. Gustaf och Anna förlovade sig redan år 1907 men gifte sig julen 1916. Som tidigare nämnts arbetade han vid den tiden i snickerifabriken i Ölbo. År 1915 började han bygga ett eget hem ej så långt från arbetsplatsen, och han kunde gå hem frukost och middag.

Bjurström hade en enastående berättarförmåga. Vid kafferasterna i fabriken samlades så gott som alla omkring honom för att höra om allvarigare och roliga episoder, han varit med om. Han var mycket intresserad av musik och var med i ett musikkapell i Vinnarsjö. Vid ett tillfälle skulle kapellet spela på en gökotta. På kvällen före övade de. Det gick ej så bra, så de fortsatte att öva hela natten tills det var dags att gå till gökottan. De gick i samlad grupp med sina instrument. Enär de varit uppe hela natten var de ganska trötta och när två av spelmännen var i närheten av hemmet, sa den ene: "Jag blir inte med och spelar nå idag, jag orkar inte." Även den andre sa likadant. - "Hur ska vi göra nu, när vi blir så några?" - Ett par stycken till gjorde likadant och gick hem. Bjurström och tre till stod där rådvilla. De visste inte om de skulle gå fram till gökottan eller om de också skulle gå hem och de beslöt att inte spela, när det fattades så många stämmor.

Bland arbetarna vid fabriken var det många, som spelade något instrument. De gick tillsammans en kväll och dryftade, om de skulle bilda en liten orkester. De beslöt att försöka och började öva några lättare stycken. Bertil Ricknell, som var rätt så avancerad violinist, stod för ledarskapet och gick tillsammans och övade en gång i veckan. Vid en övning kom Bjurström dit för att lyssna och blev mycket intresserad av att få vara med. Han nämnde: "Ni har ju ingen basfiol med i orkestern och det är ju nödvändigt. Jag kan ordna en basfiol, om Ni vill ha en sådan med." Ock det var ju alla tacksamma för. Dagen efter beställde Bjurström de olika delarna till en basfiol och det tog inte många dagar för honom att tillverka den. Som nämnts var han mycket musikalisk och hade gott musiköra. Det tog inte lång tid att lära sig spela på basen och en kväll kom han till en övning med instrumentet och spelade med i orkestern. Ricknell nämnde: "Det låter som Du spelat basfiol sen barnaåren." Detta var i början på 1930-talet.

Bjurström var intresserad av allt, som ej var så vanligt på landsbygden, t. ex. fotografering. Det finns mycket material därav efter honom - fotoplåtar, som Hem-

Föreningslivet var han mycket intresserad av och han fick en hel del uppdrag i föreningar såsom styrelseledamot eller revisor.

Bjurström var en lugn och sansad människa och undertecknad, som arbetat tillsammans med honom under ett tjugotal år, hade aldrig några negativa meningsutbyten med honom och jag tror att han aldrig hade några fiender. Hans hustru Anna var av samma kynne. Bjurström nämnde en gång: "Anna och jag har aldrig växlat ett ont ol under de år vi varit tillsammans."

Bjurström gjorde stora efterforskningar för att hitta sina biologiska föräldrar, men utan resultat. Först på senare år lyckades han få reda på något om modern. Ett fotografi av henne finns i släktingars ägo.

Anna Bjurström avled den 11 december 1944 och maken Gustaf avled den 19 mars 1950.

- - - - -

Egna minnen och benägen hjälp av Bjurströms släktingar ligger till grund för denna artikel.

Hedesunda i oktober 1984

Anders Eriksson

VÄLKOMNA TILL

JULMARKNADEN

Söndagen den 9 dec.

med början kl. 13

i Kommunhuset

RUSCH KRING BUSTJEN

Trettondag Jul kl. 14

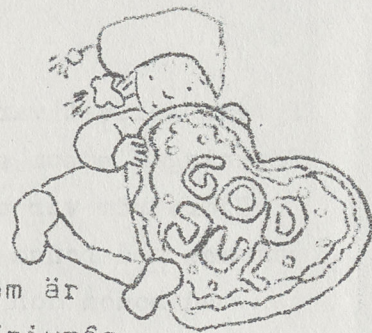
i NTO-lokalen

En efter förhållandena stor bil- och travtävling med många tävlande arrangerades den 18 mars 1923 på Brokfjärds is med Lars Olof Ljunggren som primus motor. Det då mest kända namnet inom bilvärlden var Hans Osterman, Stockholm. Han deltog i biltävlingen tillsammans med många andra.

Inom hästsporten var då en brytningstid mellan kappsläde och sulky, varför båda "åkdonen" användes. Anders Westrings (Tull-Anders) häst Norma 2, vilken var ortsbornas favorit, var förspänd kappsläde. Men den fick se sig besegrad av den mycket snabbfotade och omtalade hingsten Hipponinto, förspänd sulky. Ägare var Gustavsson, Österbor i Österfärnebo.

En tragisk drunkning inträffade i samband med tävlingarna, då isen brast under en cyklist från Österfärnebo. Olyckan skedde vid de förrädiska ström- och källdragen vid Vretas.

Nedanstående recept är från tidningsurklipp som är 40 år gamla. Till överskrift på klippen står Triumphs kokbok.

J U L K O R V

1 1/2 kg malet oxkött, 1 1/2 kg malet fläskkött, späck-tärningar (smått och fint skurna), 2 1/2 l kokt kall mjölk, 2 1/2 kkp potatismjöl, 3/4 msk malen vitpeppar, 3/4 msk malen kryddpeppar, 3/4 msk malen ingefära, 3 msk salt, 8 meter krok-fjälster.

Köttet och fläsktärningarna blandas. Potatismjölet, kryddorna och mjölk tillsättes litet i taget under det man arbetar smeten. Smeten arbetas 3/4 timme med händerna. Stoppas i fjälster och förvaras i saltlake.

S A F F R A N S B R Ö D

5 dcl mjölk, 50 gr flotttyr, 1 kg vetemjöl, 30 gr jäst, 100 gr smör, 1 1/2 dcl socker, 1 gr saffran.

Flotttyren smältes, mjölken ljummas. Hälften av mjölet lägges i degbunken och vätskan tillsättes under bearbetning. Jästen utrörd i litet socker tillsättes, och degen arbetas smidig och blank. Mjöl tillsättes så att degen blir lagom fast. Får jäsa till sin dubbla storlek. Saffranet torkas väl i ugn, får ej bli bränt. Då det smular sig mellan fingrarna stötes det i mortel med några sockerbitar och löses sedan i litet ljummet vatten. Smör och socker röres poröst eller smältes i kastrull. Tillsättes jämte saffranet till den upp-jästa degen. Arbetas väl på bakkbordet och utbakas till runda släta kakor, kransar eller kusar. Får jäsa på smord plåt. Penslas med uppvispat ägg och garneras med russin. Gräddas i god ugnsvärme.

Till sist lite julgodis C H O K L A D K A R A M E L L E R

3 kkp socker, 1 1/2 kkp grädd mjölk, 1 msk smör, 2-3 msk cacao. Allt blandas i en kastrull och får koka, tills en droppe stelnar i vatten. Hälles upp på smord plåt och skäres i fyrkantiga bitar.

GOD JUL önskar NANCY

Ideella föreningar organiserade musikliv i Hedesunda

Riksdagsman Anders Hilding spelade första fiolen i Utomälvens stråkkapell vid sekelskiftet

Musiklivet i Hedesunda har gamla anor. När man börjar undersöka vad som funnits av musik i socknens liv, finner man inte bara, att det spelats och sjungits litet varstans i byarna, att allmogemusiken varit känd och använd sedan långliga tider, utan även att ett organiserat musikliv existerat på en hel del platser inom sockengränsen. I och med att ideella föreningar, främst nykterhetslogerna, i slutet av 1800-talet började sin verksamhet, så blev musiken inte blott något som spelmannen sysslade med på lediga stunder, den blev helt enkelt en del av dessa ideella föreningars verksamhet. Sången och musiken i form av kör eller orkester blev den form genom vilken föreningen sökte kontakt med folket. Den blev ett medel till både nytta och nöje.

Musiklivet har, liksom allt annat liv, sin utveckling. Långt tillbaka i tiden hade sockenborna en god förströelse i allmogemusiken, vars skickliga utövare beredde allmänheten en njutbar omväxling i vardagens grå enahanda. Dessa musikens pionjärer ha under långliga tider svarat för den musikaliska underhållningen vid bröllop och andra festliga tillställningar såväl inom hemsocknen som utomsocknes. Deras gamla låtar leva ännu och ha än i dag sina älskare. Den, som kanske mest bidragit till att göra Hedesunda känt ifråga om allmogemusik är väl Per Person Menlös, som i sin »Rångstasågen» och många andra låtar skapat något, som ännu lever kvar. Men allmogemusiken är ej något, som endast tillhör det förflutna. Den har fortfarande sina utövare inom socknen. Vi ha de bägge nyckelharpsspelmännen Gustaf Ugglå i Landa och Joel Öberg från Finnböle. Dessa allmogespelmän, som f. ö. i sin repertoar upptagit åtskilliga av Menlös' låtar, äro ännu i dag flitigt anlitade vid fester och tillställningar. Vid hembygdsfesterna ha de spelat tillsammans under en följd av år. De ha nu i över 30 år hanterat sina harpor, och komma väl att fortsätta, sig själva och andra till glädje och trevnad. Att allmogemusiken har sina älskare och omhuldare det visar väl de ofta återkommande spelmansstämmorna, som hållas på skilda platser. Förutom av de nysnämnda harpospelmännen brukar Hedesunda vid dessa stämmor representeras av ytterligare några allmogespelmän, nämligen fru Ahlander, fjärdingsman Axel Andersson och plåtelagarmästare Martin Johansson, som f. ö. gjort en egen låt, som han kallar

Skohandlare Arvid Qvist, sångledare i 30 år.

»Skvalpoiska». Dessa spelmän äro ofta anlitade inom socknen, och det är med verklig spelarglädje de gnida sina fejlor.

Blåbandsföreningens stråkkapell

Som förut nämnts, var det de ideella föreningarnas framträdande i slutet av 1800-talet som satte fart på musiklivet i större skala. Detta är naturligtvis inte något särdrag för Hedesunda, utan torde vara något som skett på de flesta håll. Det är därför helt naturligt, att vi finna den första organiserade musikcirkein inom en nykterhetsförening. Det var blåbandsföreningen i Brunn, som omkring år 1890 startade ett stråkkapell, köpte de nödiga instrumenten samt anställde instruktör. Det var en tio man stark orkester som samlades till övningar.

Syftet var, att dessa spelmän i första hand skulle medverka och spela på blåbandsföreningens möten och fester, men i och med att man kände sig säkrare och fick fler stycken att spela, så var man snart mogen för mera offentligt framträdande.

En duktig instruktör hade man i musikfanjunkare Karl Aslund, Gefle. Han efterträddes av musikfanjunkare Jacobsson, en man som betytt mycket för spridande av musikintresset inom socknen. En del av dessa första tio i stråkkapellet äro nu döda, men ännu kan smeden Svärd, fabriker Gust. Eriksson eller fabriker Per Gustafsson berätta, hur de spelade och övade i detta blåbandsföreningens första stråkkapell.

Hedesunda hornmusikkår startade 1892

Vid ungefär samma tid som blåbandsföreningen startade sitt stråkkapell, fick Hedesunda en ny orkester i framsöcken. Denna gång var det logen Framtidshoppet, som var den drivande kraften. En nykterhetsloge bör, ansåg man, ha en musikkår och då helst en hornmusikkår. År 1892 bildades därför Hedesunda hornmusikkår, som sedan under årens lopp gjort en värdefull insats i socknens musikliv. Genom frivillig insamling lyckades man få det första startkapitalet, och sedan gällde det att skaffa musikanter.

En god ledare fick man i skomakaren och musiksergeanten Gelhaar. Han lyckades snart lära upp den ene efter den andre på de olika instrumenten. Även om de första styckena man spelade voro av enklaste slag, så hade man dock en orkester.

Efter flitiga övningar och med stor uppostring av tid och kraft gjorde man snart goda framsteg, sig själva och andra till glädje. Till slut steg känslan av kunnande så mycket, att man vågade engagera sig ej blott hemma i socknen utan även utomkring. Man spelade på fester av olika slag, bröllop, ja man höll t. o. m. egna konserter och aftonunderhållningar. Naturligtvis spelade man på nykterhetsfesterna, och varje vår blåstes våren in sista april.

Av dem, som voro med i den första kåren av hornmusikanter, är skräddarmästare Olof Lundin den ende som finns kvar. Han har troget och gärna blåst sin bastuba under de nu gångna femtio åren och blåser ännu en fanfar, om det kniper. Men hornmusiken har ej dött, även om de gamla musikanterna inte längre äro med. Nya ha kommit i deras ställe, och även i dag kan man få höra Hedesunda hornmusikkårs taktfasta musik. Ledare för hornmusiken är nu fabriker Aug. Strand. Det fordras både tid och intresse för att kunna hålla en musikkår vid liv. Ungdomen är för bekväm av sig nu för tiden. Det är enklare att vrida på en ratt och låta radions toner brusa fram. Men då går man miste om det nöje man har, genom att själv utöva musik. Det är roligare att själv göra musik än att bara höra musik, säger Lundin, och det måste man nog ge honom rätt uti.

Mässingssextett i Kågbo

Men det var ej blott framsöcken som kunde skryta med egen orkester eller eget stråkkapell. Den förut omtalade musikfanjunkare Jacobsson var även verksam i utbyarna. Sålunda verkade han ett tag i Kågbo, där han ledde övningarna med en mässingssextett, som bildades omkring år 1895. Besättningen utgjordes av sex horn och en klarinett. Man spelade marscher och folkvisor och uppträdde såväl inom som utom

sockengränsen. Ledarskapet övertogs sedan av fanjunkare Petrus Forsström för att slutligen handhas av handlande Johan Östblom.

De flesta av dem, som voro med, äro nu över sjuttio år, och någon mässingssextett finns ej mera i Kågbo. Visserligen tar man ibland fram bornen och blåser i dem, men inte blir det vad det en gång var. Då var det fest och glädje, när vi klämde i, och många glada minnen ha vi från den tiden, berättar hr Östblom.

Utomälvens sträckapell gjorde turnéer

Ungefär samtidigt som Kågbo fick sin orkester startades även Utomälvens sträckapell. Initiativet togs här av den på platsen verksamma nykterhetslogen »Se vårt hopp», där sedermera riksdagsman Anders Hilding var den drivande kraften. Han blev oen som kom att spela första fiolen ej blott i sin hembygd kommunala liv utan även i det lilla sträckapell, som han lyckades få till stånd. Även här var det musikfanjunkare Jacobsson, som var läromästare. Det berättas om denna musikens ivrare, att han var mycket sträng och fordrande. Men man tyckte om honom.

Vad man spelade? Ja, att repertoaren var både rik och omväxlande framgår kanske ur följande lilla axplock: »Upp genom luften», »Baron Hjärtas marsch», »Minne från Sevalbo», »Vårt land», »Barnens banérsång», »Bellmans melodier», »Frykdalspolska», »Hipp—hopp» samt en del koraler.

Man spelade ej bara hemma utan för med friskt mod utomsocknes. Sålunda var man en hel vecka i Ovensjö, höll konsert i Nora kyrka, i Östervåla m. fl. platser. Vidare hände det ofta, att man spelade samman med de övriga musikanterna inom socknen. Men även detta lilla sträckapell har lagt upp. En del musikanter har flyttat från socknen, och det har varit svårt att få nya i stället. Men nog ska vi spela samman ännu en gång, säger riksdagsman Hilding, för roligt var det.

Fiolbyggare i Vinnarsjö

Även Vinnarsjö har haft sin musikaliska glansperiod med både orkester och kör. Nykterhetslogen på platsen var den naturliga initiativtagaren även här. Ledare hade man i numera snidarmästare G. Bjurström. Att han verkligen hade intresse för saken förstår man därunder, att han inte blott skaffade nödiga medel, utan även egenhändigt gjorde en del instrument. Han gjorde således en basfiol och en del småfioler. Orkestern hade omkring tio medlemmar.

En annan duktig ledare fick man senare i folkskollärare Emanuel Elving, som med både intresse och kunnande tog sig an musiken. Han blev även ledare för den blandade kör, som vid flera tillfällen bidrog att göra livet i byn gladare och ljusare genom sin sång.

Körsången allt mera i förgrunden

Som synes har ett rätt kraftigt musicerande ägt rum på flera platser inom socknen vid sekelskiftet. Hur är det i dag? Ja, inte kan man säga att det spelas och sjunges mindre i dag än förr, även om formerna blivit annorlunda. Det finns i Hedesunda av i dag ett intresse för musik, som helt säkert kan mätas sig med vilken annan socken som helst, ja, kanske rent av större än på många andra platser. Av det gamla finnes, som redan framgätt, ännu åtskilligt kvar. Men ute i byarna ha de flesta av musikanterna lagt ned sin instrument. I stället har framsocken fått en desto mera intensifierad musikverksamhet. Vad man också lägger märke till, är att körsången mer och mer tagits upp på arbetsprogrammet.

Hedesunda har i dag en verkligt förnämlig orkester. Det är missionskyrkans orkester, som fått äran föra vidare allt det musicerande som ägt rum hos de många musikcirklarna ute i byarna. Och det gör den med den äran. Den startade år 1937. En god och intresserad ledare har från början varit snickare Gustav Skoglund, Ölbo. Besättningen är f. n. 22 man. De flesta av orkesterns medlemmar ha egna instrument, och då orkestern ej har några anslag, får den genom konserter och underhållningar själv skaffa de nödiga medlen. Den har redan hunnit med ett tiotal egna konserter. Den är flitigt anlitad såväl inom missionskyrkans egen verksamhet som av andra ideella föreningar.

Inom den religiösa verksamheten har man alltid förstätt sångens betydelse, enkannerligen körsången. Redan 1907 startade missionsförsamlingen

Storspelmannen Per Persson-Menlös.

sin blandade kör. Det var folkskollärare Per Persson, Landa, som blev den förste ledaren. Han efterträddes redan året därpå av skohandlare Arvid Qvist, som sedan i över trettio år ansvarat för körens verksamhet. Han efterträddes av Arthur Eriksson, som slutligen avlöstes av körens nuvarande ledare, köpman Sture Blomgren. Frånsett sång vid de kyrkliga högtiderna har denna blandade kör vid flera tillfällen hållit egna konserter och sångstunder. Medlemsantalet har varierat mellan tjugo och trettio.

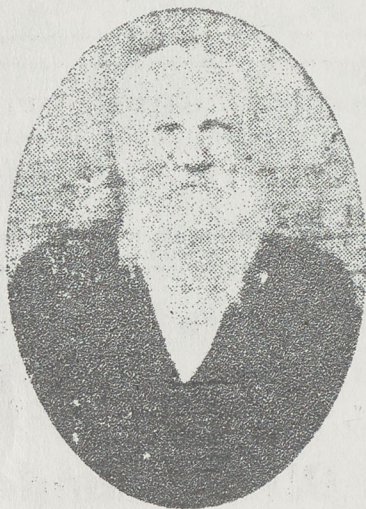
Inom statskyrkan togs första steget till bildandet av en kyrkokör år 1916. Det blev till en början en damkör, med systrarna Aström i Oppåker som stöttepelare. Ett par år senare lyckades dåvarande komministern Per Sjöund få till stånd en blandad kör. Ledarskapet för kören övertogs sedan av kyrkoadjunkt Tjernell. Även mejeriföreståndare Gust. Lindkvist har en tid lett kyrkokören. Under åren 1932—1936 var musikdirektör Maja Hermansson dess ledare. Körens nuvarande ledare och dirigent är kantor Gunnar Nylander. Sedan några år är kören ansluten till Årkestiftets kyrkosångsförbund. Körarbetet på landsbygden har sina sidor. Det kräver både tid och intresse. Men intresse har man. Och man kommer regelbundet till övningarna, även om vägen blir över milen lång.

Hedesunda kan också skryta med att ha en förnämlig manskör om trettio man. Den har en något varierande tillvaro bakom sig. Den har vid flera tillfällen varit i verksamhet, för att så småningom tyna ut. Vid flera tillfällen har den letts av mejeriföreståndare Gust. Lindkvist, som fortfarande är verksam medlem i kören. Först år 1943 blev kören fast organiserad, fick styrelse och stadgar. Körens ledare är kantor Gunnar Nylander. Från och med i år är manskören ansluten till Gefleborgs läns sångarförbund.

Till musiklivet i Hedesunda av i dag får man också räkna de musikandakter, som under de senaste somrarna hållits i kyrkan varje lördagkväll. Tanken har varit, att de, som om lördagskvällarna gå till kyrkogården för att vårda sina käras gravar, skola beredas en stilla andaktsstund i helgedomen. Till slutningen till dessa musikandakter har varit mycket stor. Det som spelats har alltigenom varit musik av rent kyrklig karaktär. Vad orgelmusiken beträffar har den till större delen varit »gammalkyrklig», även om nutida kyrkomusik blivit företrädd. Förutom orgelmusik förekommer också musik till violin och violoncell. Även kyrkokören brukar medverka med sång. Dessa musikandakter ha alltid avslutats med liturgisk aftonbön.

Denna översikt gör ej anspråk på att vara någon uttömmande skildring av allt som funnits eller finns av musik i Hedesunda. Den vill blott visa, att Hedesunda är en socken, där musiken sedan gammalt är älskad och omhuldad.

Minnen i fiskarskal- dens koja på Svanäs.

Skalden Bror.

När Dalälven när Hellefunda, breder den ut sig i en stor fjärd, drar ihop sig och slingrar fram i en mångfald smala sund mellan grönskande holmar för att sedan åter breda ut sig i den vida Bransöfjärden bort till Söderfors. Där älven joltrar fram mellan de många holmarna, på vilka frodigt ängsgräs växer, finnes i vikarna och efter stränderna fina fiskeplatser. I vassarna snattra ånder, fiskmäsar och tärnor sväva fram i det blå och från granar och tallar höres skogsduvans underliga kuttrande. I denna musik förenar sig någon av flottningssällskapets ångbåtar, då de stänka iväg med en stor flotte. Om nätterna höres ugglors och berguvars kusliga rop. Och har man tur, kan man få se en örn segla fram högt däruppe, ty de ha haft bo härnere en tid, dock utan att släktet utökats.

I år har ryktet vetat förtälja, att ett svanpar reit sig ett bo här nere bland holmarna, som fått namnet Holmarna. Sign, kunde dock inte finna rätt på boet. I stället ställdes kosan till Svanäs och f. fiskare Brors koja. Herren till kojan var ej där. Men dörren var öppen och jag steg in. Här vevas minnen fram. Redan som barn var jag här första gången, då vi skulle övernatta i kojan på en fisketur med långrev. Det var ett stort ögonblick. Den redan

då gamle fiskaren med det vita patriarksskägget sov då vi kommo. Men han vaknade. Skunt var det därinne, ty det var höst. Jag tyckte det var en upplevelse att höra fiskare Brors kraftiga stämma genom mörkret.

Många år ha gått sedan den natten. Mången natt har jag sedan legat i kojan på Svanäs och pratat med den gamle fiskaren. Nu är den gamle fiskaren borta. Han vilar sedan ett par år på sockenkyrkogården. Men han var inte blott en fiskare. Han var smält skald med. En inte oäven sådan. Efter vad jag vet, skrev han två dikter. Den första då hans son dog. Dikten var fastsatt i den vita kistan. Den andra skrev han på ålders dar, och den ger uttryck för de känslor, som gamle Per Bror kände för platsen härnere i Holmarna. Så här lyder fiskaren och skalden Brors sista dikt:

På Långvika vallen vid mossulpen sten,
Jag sitter och drömmer i månljusets
sken.

Och tankarna dröja vid tider som flytt,
Vid dag som är inne, vid dag som ej
grytt.

På Svanäs jag haver en stuga så låg,
Men aldrig en kärare plats jag här såg.
Där lever mitt minne, dit står än min
håg,

Och dit får jag fara på gungande våg.

Gnupvallen sig badar i höstnattens ljus,
Med vemod jag lyssnar till skogarnas sus.
Från djupaste moll med en biton i dur,
Det sjunger och susar i björk och i fur.

Jag har nu en ålder av 80 år,
Min hjässa den prydes av silvervitt hår.
Den tid jag har kvar kan ej bliva så
lång,

Då slutar min glädje, — då tystnar min
sång.

Farväl alla fjärdar, Farväl alla sund,
Farväl alla vassar, Farväl alla grund.
Farväl alla vänner, jag haft i min tid,
Farväl mina barn, som jag tryggar mig
vid.

Och hell Er, i Dalälvens grönskande
öar,
Hell dig, Du drottning, Du fagrast bland
sjöar.

Och där vid din strand vill jag bygga
och bo,

Och lägga mitt huvud se'n stilla till ro.

Det var hans avskedssång till det som han så innerligt älskade. I en ålder av något över 85 år dog han genom en olyckshändelse den 13 januari 1937. Och ända till dess var han uppe i farten.

Han vilar invid Dalälvens strand såsom han önskade sig. Långvika vallen, som han sjunger om, var en gammal fåbodvall. Att han drömmer om den beror väl på, att ett rörligt liv där förr utvecklat sig. Den låg strax bakom hans koja på Svanäs. Förmodligen var Bror med i fåbodansen på vallen och har glada minnen därifrån. Men när han drömmer om Gnupvallen blir hans stämma sentimental. Även den var en gammal fåbodplats. Kanske var det här, som han fann sin utkorade under en lycklig ungdomstid. Och gamle vithåriga Bror slade rätt, då han kände sin uppbrottstänka närma sig, och därför sjöng han farväl till de kära platserna.

Många voro historierna, som jag hörde honom förtälja. Om ormen, som han sköt på en friarfärd och som var grov som kaffebrunnen i fönstret. Hur han en vinter var nere i kojan och överraskades av ett yrväder, som varade flera dagar. Efter ovädrets bedarrande var man ute för att söka honom. Han berättade om oväder, då stormen rasat och vattnet piskats till skum och skogen klagat i djupa suckar och åskan dånat mellan holmarna. Han hade det strävsamt på sjön. Men han älskade arbetet och kärleken hade han till sjön. Sunden kring Svanäs blev honom kärare än mycket annat.

Medan brasan sprakade i härden, berättade skalden och fiskaren om hur det gick till, när han drog upp en 10-kilos gädda på drag. Och en gädda på 14,5 kg. sköt han, fast det egentligen var meningen, att ljustret skulle stötas över den breda ryggen. Men gammelgäddan var slug, så att Bror tog dubbelbössan och smällde av ett skott, så att gäddan blev bedövad och tumlade om med den breda buken i vädret.

Om vintern fiskade inte Bror. Han var en sjåper om händerna. Då satt han och band nät och ryssjor. Han hade så där en 150 småryssjor och 25 storryssjor. Rev ville han inte hålla på med. Det tyckte han var ett slaskgöra.

Här har jag stått i kojan och låtit tankarna flöta tillbaka. Det är tomt att inte se den gamle vithåriga fiskaren här i kojan. Jag tycker mig höra hans hälsningssätt: »Va i fridens dar, är du här. Då ska jag göra cid i spisen».

Utanför kojan hänger rysslor och ledare upphängda till tork. Bortåt Stubbmurn töffar en ångbåt, som är ute för att samla hop lösdrevet timmer. Nedåt Bramsöfjärden syns en liten röd stuga, som flyter på vattnet. Det är en flottarkoja. I den finnes eldstad, en fyrspis mitt på golvet. Det kan vara skönt för flottarna att ha någonstans att krypa in, då matsäcken skall ålås och regn och bläst gjort kroppen frusen. Uppe vid Gnupö finnes även en flottarkoja. Däruppfra sträcker sig flottrännen ner hit till Bramsöfjärden. I den får timret ta sig fram bäst det gitter med hjälp av strömmen. Men ligger vinden mot strömmen går det inte fort. Så samlas en hel hop timmerstockar nere vid den flytande kojan, varifrån någon av ångbåtarna får bogsäva dem över den vida fjärden.

Jag lämnar kojan på Svanås och minnena efter den gamle fiskarskallden och kryssar mellan holmarna hem till fastlandet.

Hugh.

Ur NORRLANDS-POSTEN
20 juni 1929

HEDESUNDA.

Kyrkonderrättelser:

Kyrkan: Söndag kl. 11 fm. högmässa kyrkoherden. Prov av organist Erik Herbert Johansson från Vibö.

Midsommardagen kl. 11 fm. konnästern.

Döda:

Maj 11: jordbruksarbetaren Stina Hedblom, f. Persdotter, från Alderdavhemmet, 93 år 10 m. 36 d.; 31: jordbruksarbetare Per Emil Lundgrens från Bäck, dotter Aina Margareta, 2 år 10 m. 26 d.

Minneallsta.

Söndagskolfest hålles i prästgården torsdag kl. 4 em.

Kyrkogårdsnämnden håller syn på kyrkogården lördag och emotas tacksamant att orustade gravar iordningställas före syn.

Kyrko-, skoloråd och förtämnings-skolestyrelsen sammanträder i prästgården lördagen den 22 d:s kl. 3 em.

Missionskretsen samlas hos Englund på On torsdag den 27 d:s.

Vinnarsjö godtemplarokal: Lördag kl. 8 em. evang. Elsa Karlsson och Astrid Karlsson.

Midsommardagen kl. 3 em. frälsningsmöte i Osterhyggebo, evang. Th. Johansson och Ellen Karlsson samt sångare. I händelse av regn hålles mötet i godtemplarokalen kl. 8 em.

Joel Blomgrens Herrekipering & Beställningsskrädderi

HEDESUNDA. TEL. 101

REKOMMENDERAS.

Vid behov av **BIL** ring Hedesunda 51.

Jonassons Bilstation.

Skog & Anderssons Snickerifabrik

Hedesunda. Tel. 129. Tillverkar byggnadsnickerier, inredningar, möbler m. m. — Vålgjort arbete. Billiga priser. Begär kostnadsförlag.

Nyrostat Kaffe, Specerier och Konserver

OBS.! BUSS och LASTBIL för längre och kortare resor. OBS.!

Axel Lindbloms Diversehandel

On, Hedesunda.

Telefon 123.

Tandläkare SOLVEIG FOSSUM-STENBERG

Hedesunda. Tel. 29.

Mottagning söckendagar 10—1 utom lördagar.

Vid behov av ett verkligt gott måltidsdricka

ring Hedesunda 24. * Läskedrycker, Vichyvatten m. m.

Hagalunds Bryggeri.

Vid behov av värme- och vatteninstallation

infordra offert.

CARL G. UGGLA, Hedesunda. Tel. 28.

A. Strands Snickerifabrik, Hedesunda,

Telefon 125.

Tillverkar alla slags snickerier, såsom fönster, dörrar etc.